

مقدمه

با توجه به شرایط آب و هوایی و مراحل رشدی درختان میزبان و آفت کنه جوانه، نیاز به اعمال یک یا تلفیق چند روش کنترل در هر فصل است تا سالم‌سازی و احیاء درختان آلوده را طی ۲ تا ۳ سال تضمین کند. روش‌های مختلف کنترل خسارت این کنه بسته به شرایط منطقه و میزان آلودگی، زیر نظر کارشناس کشاورزی به شرح زیر توصیه می‌شود و قابل ترویج است.

مدیریت کنه جوانه درختان هسته‌دار

الف) کنترل در فصل زمستان

با معاینه گال‌های کنار جوانه‌ها از دی ماه، در صورت مشاهده جمعیت نوزادان به رنگ سفید شیری در داخل گال‌ها، توسط ذره بین دستی (با 20 برابر بزرگ نمایی)، از دی ماه تا نیمه اسفند ماه، روش‌های زیر به منظور کنترل و کاهش آلودگی به آفت اقدام شود:

۱- حذف شاخه‌ها و درختان مسن آلوده و سوزاندن آن‌ها

۲- روغن پاشی با روغن باغبانی ولک یا سیتوت از نیمه اسفند ماه به بعد با مشاهده خروج کنه‌های بالغ از گال و حرکت آن‌ها در روی شاخه‌ها در مناطق آلوده، با غلظت دو درصد. این روش مراحل مختلف رشدی برخی آفات دیگر درختان هسته‌دار مانند شپشک‌ها، شته‌ها و سایر کنه‌های مضر را نیز کنترل می‌کند.

۳- کاربرد محلول یک لیتر مایع ظرف شویی در هزار لیتر آب قبل از توصیه کنترل شیمیایی با مشاهده خروج کنه‌های بالغ از گال و حرکت آن‌ها در روی شاخه‌ها در مناطق آلوده سبب کاهش جمعیت و انتشار این آفت می‌شود.

۴- در صورت توصیه کارشناس کشاورزی به سمپاشی علیه این کنه پیشنهاد می‌شود فقط یک بار از محلول کنه‌کش ثبت شده در کشور مانند فنازاکوئین (پراید) در زمان خروج کنه‌های بالغ از گال و حرکت آن‌ها در روی شاخه‌ها در مناطق آلوده با غلظت توصیه شده استفاده شود.

۵- انجام عملیات صحیح باغبانی یکی از اصول مدیریت تلفیقی آفات در کاهش تراکم جمعیت بسیاری از عوامل مضر گیاه پزشکی است و برخی از آن‌ها را میتوان همراه با سایر روش‌های کنترل انجام داد. لذا رعایت عملیات

کنه جوان درختان میوه هسته‌دار

PTMP/SK/R&D/A/ Apple 05/16122021

فنی مرحله داشت مانند شخم، یخ آب، هرس و رفع کمبود مواد غذایی سبب رشد و تقویت درختان در فصل بهار خواهد شد.

۶- یکی از راه‌های جلوگیری از توسعه آلودگی این آفت، جایگزینی درختان آلوده و قابل حذف با نهال سالم و شناسه‌دار است. همچنین میتوان ارقامی را که در طی سال‌های اخیر در مناطق آلوده، فاقد علائم خسارت کنه جوانه هستند، شناسایی و نشانه‌گذاری کرد و با مشورت متخصصان باغبانی و تأیید ایشان، از جوانه‌های آن درختان برای پیوندک استفاده کرد.

۷- در صورت نیاز به احداث باغ جدید، حتماً از نهال شناسه‌دار که عاری از آلودگی به کنه‌جوانه است، استفاده شود.

۸- حذف شاخه‌های آلوده درختان بادام در زمستان می‌تواند به میزان بسیاری از جمعیت کنه بکاهد. از این رو توصیه می‌شود تلفیق روش حذف شاخه‌های آلوده در زمستان و کاربرد یک بار کنه‌کش در زمان مهاجرت کنه‌های بالغ از گال صورت پذیرد. تعیین محدوده زمان سمپاشی با توجه به نوع درخت هسته‌دار، باید با انجام بازدید و مشورت با کارشناسان کشاورزی منطقه مشخص شود.

۹- با توجه به سایر میزبان‌های این کنه که عمدتاً درختان میوه هسته‌دار از قبیل بادام، زردآلو، هلو، گیلاس و آلو هستند، معاینه مستمر جوانه‌ها از تولید نهال در نهالستان تا توزیع در کشور و انتقال به زمین اصلی، زیر نظر کارشناسان مجرب، مانع از انتشار و استقرار این آفت در مناطق مختلف کشور خواهد شد.

شکل ۱- کنه جوان درختان هسته‌دار

کنه جوان درختان میوه هسته‌دار

PTMP/SK/R&D/A/ Apple 05/16122021

ب) کنترل در فصل بهار

به منظور کنترل این کنه در فصل بهار باید به شرح زیر اقدام شود:

۱- با توجه به رفتار ترجیح میزبانی این کنه و استقرار آن روی درختان آلوده، شناسایی درختان هسته‌دار و بدون علائم خسارت و در مجاورت درختان آلوده، پس از گل‌دهی و برگ‌دهی درختان هسته‌دار، کمک شایانی به منابع پیوندک مقاوم خواهد کرد. در صورت استفاده از آن‌ها در توسعه باغ‌ها، از خسارت آفت کاسته خواهد شد.

۲- یکی از تأثیرات عمومی تنش‌های محیطی مانند بروز خشکسالی‌های دهه اخیر در برخی مناطق کشور، ضعف فیزیولوژی درختان میوه است که شرایط را برای ظهور، جایگزینی، بازخیزی و طغیان برخی آفات فراهم می‌کند. لذا به منظور کاهش تأثیرات این پدیده به ویژه تنش‌های آبی در مناطقی که خشکسالی اثرگذار بوده است، توصیه می‌شود از روش‌های علمی و عملی استحصال و ذخیره آب بهره‌گرفت تا درختان تحت تنش آبی واقع نشوند.

۳- مشاهده تشیکل نشدن گل، برگ و میوه، ریزبرگی، وجود گال‌های چرمی و قهوه‌ای در کنار جوانه‌ها و خشیکدگی شاخه‌ها در فصل بهار یکی از علائم وجود احتمالی این کنه روی درختان هسته‌دار است. بنابراین بازدید مستمر و همگانی این درختان توسط کارشناسان کشاورزی نقش مهمی در کاهش خسارات بالقوه این آفت خواهد داشت.

منبع

کمالی، هاشم؛ فروزان، مریم. (۱۳۹۹). شناخت کنه جوانه درختان میوه هسته‌دار و مدیریت آن. تهران: نشر آموزش کشاورزی

